

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048Till
Farsta stadsdelsnämnd
2014-09-25

Program för en sammanhållen stad 2015-2020

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till program för en sammanhållen stad 2015-2020.

Per-Ove Mattsson
tillförordnad stadsdelsdirektörPär Dahlqvist
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tagit fram ett gemensamt program för ytterstadens utveckling. Programmet bygger vidare på de framgångsfaktorer som präglat ytterstadsvisionerna. Förslaget har en tydligare integrering i stadens styr- och uppföljningssystem, ILS. Programmet föreslås utgöra ett styrdokument för hur arbetet med ytterstadsvisionerna ska organiseras och finansieras.

Programförslaget har ett tydligt fokus på lokalt arbete med social hållbarhet. Det som görs inom ytterstadsvisionerna ska alltmer integreras i det ordinarie arbetet. Vi har inga invändningar mot den uppfattningen. Det är glädjande att vårt stadsdelsområde finns med i den fortsatta satsningen på ytterstaden, med det extra stöd det innebär för nämndens verksamheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi i samråd med avdelningen för socialtjänst.

Bakgrund

Inom ramen för Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass bedriver staden sedan 2007 ett strategiskt arbete med utveckling av ytterstaden. Arbetet startade med stadsdelarna kring Järvafältet och följdes senare av Söderort. Motsvarande visionsarbete för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antogs av kommunfullmäktige i maj 2014.

Mellan 2007 och 2014 har sammanlagt 450 miljoner kronor disponerats för att finansiera projekt som varit i linje med respektive vision. Medlen är nu förbrukade.

Kommunstyrelsen har i årets budget för staden fått i uppdrag att ta fram ett gemensamt program för ytterstadens utveckling.

Förslaget till program för en sammanhållen stad 2015-2020 baseras på följande underlag:

- Förslag till reviderad Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass
- Vision Järva 2030
- Vision Söderort 2030
- Vision Hässelby-Vällingby 2030
- Rapporten *Projekt som beviljats ytterstadsmedel inom ramen för Vision Järva, Vision Söderort och Vision Hässelby-Vällingby till och med våren 2013*
- Rapporten *Sammanställning av andra städers erfarenheter från satsningar på socialt utsatta områden och stadsdelar*
- Dialoger med interna aktörer och externa samverkansaktörer som polis, fastighetsägarföreningar och nätverket Järvaandan
- Inventering av sociala risker

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 30 september.

Remissen i sammanfattning

Inriktningen för programmet för en sammanhållen stad 2015-2020 är att det arbete som inletts inom visionsområdena ska fortsätta mot en allt större integrering i ordinarie verksamhet.

En framgångsfaktor har varit att insatser genomförts parallellt inom visionernas teman och målområden. Målområdena kan sammanfattas som följer:

- Stadsmiljö och boende
- Trygghet i vardagen
- Skola och utbildning
- Arbete och företagande

Ambitionen i programmet är att arbeta bort de begränsningar som kan uppstå på grund av stuprörstänkande. Samverkan ska ske mellan aktörer och i dialog med medborgarna och ideella organisationer.

Enligt stadens budget 2014 ska programmet utvecklas mot ökad ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet genom samordande insatser inom visionernas målområden.

Företagsutveckling, sysselsättning och arbete samt ett förbättrat resultat i skolorna föreslås vara fortsatt prioriterat. Bostadsbyggande, upprustning av miljonprogramsområden och stadsutveckling ska utgöra motorn i utvecklingsarbetet.

I arbetet med att skapa trygghet i vardagen har insatser gjorts som förstärkt tryggheten men också påverkat den sociala sammanhållningen. Specifika satsningar har bland annat varit feriearbeten, sociala insatsgrupper, uppsökande arbete med ungdomar samt idrottssatsningar. Även exempelvis föräldragrupper, förbättrad tillgänglighet till tidiga insatser mot psykisk ohälsa och extra insatser mot social oro har varit prioriterade satsningar. I programmet omformuleras temat Trygghet i vardagen till Lokalt arbete med social hållbarhet.

Det lokala arbetet med social hållbarhet föreslås ledas av stadsdelsnämnderna i samverkan med bostadsbolagens styrelser.

Prioriterade stadsdelsnämnder

Inventering av sociala risker har gjorts enligt den så kallade Västra Götalandsmodellen. Indexet för sociala risker är ett konkret verktyg som visar var i staden det är angeläget med förstärkta insatser. Modellen delar in indikatorer för risker i fyra huvudområden:

- Sociala riskfaktorer
- Hälsa
- Säkerhet och trygghet
- Försörjning

Programmet gäller för ett antal stadsdelar inom stadsdelsområdena Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör och Farsta. Inom Farsta stadsdelsområde har stadsdelarna Farsta, Farsta strand, Fagersjö och Hökarängen förhöjda indikatorer för social risk.

Stadsdelsnämnderna och styrelserna för de bostadsbolag som har ett stort bestånd i respektive område ska under våren 2015 ta fram en analys utifrån det sociala riskindexet. Utifrån den analysen ska en handlingsplan upprättas med målsättningar som ska uppnås under programperioden.

Målsättningarna i arbetet med social hållbarhet ska ligga i linje med den dokumenterade planeringen för brottsförebyggande arbete och de samverkansavtal med polismyndigheten som tas fram för varje stadsdelsnämnd.

En styrgrupp ska leda arbetet på lokal nivå. I de områden bostadsbolagen har ett stort bestånd ska de ingå i den lokala styrgruppen. Även facknämnderna ska utse personer till styrgrupper och arbetsgrupper.

Samordnat med arbetet att öka den sociala hållbarheten i utvalda områden ska åtgärder inom övriga målområdena ske parallellt.

Integrering i stadens styrmodell ILS

Programmet ska integreras i stadens styrmodell, ILS. Mål för den egna verksamheten ska brytas ner utifrån programmets geografiska prioriteringar. Inriktningsmålen i programmet följer ytterstadsvisionernas teman. Ansvarig nämnd eller styrelse ska i sin verksamhetsplan formulera nämndmål, indikatorer, aktiviteter eller åtaganden som leder till att målen i programmet kan nås.

Kommunstyrelsen har uppföljningsansvaret för programmet som helhet.

Finansiering av projekt

Hittills har 450 miljoner kronor disponerats för olika projekt. Till största delen har pengarna använts inom trygghetsområdet. Utöver dessa satsningar har ett omfattande arbete pågått i nämnders och styrelser ordinarie verksamhet med stora infrastrukturprojekt och upprustning av bostäder i miljonprogram-områden.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande föreslås att 150 miljoner ska avsättas som projektmedel under programperioden. Medlen ska gå till att starta aktiviteter och arbetssätt som beslutats i de handlingsplaner för lokalt arbete för social hållbarhet som stadsdelsnämnderna och bostadsbolagens styrelser har utarbetat. Nuvarande ansökningsprocess behålls där alla ansökningar om ytterstadsmedel ska behandlas i nämnd innan de går vidare till kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret föreslås få fortsatt uppdrag att samordna arbetet inom visionerna. Till att börja med kommer kontoret även att stödja berörda nämnder i genomförandet av det nya programmet. Kontoret är också ansvarigt för att ta fram en långsiktig uppföljningsplan för arbetet med programmet.

En stadsövergripande styrgrupp tillsätts. Stadsdirektören utser deltagare till styrgruppen.

Arbetsmodell

Välutvecklade former för samverkan, utveckling av metoder, arbetssätt och lokala initiativ och dialoger med medborgare ska fortsätta. Bra och ändamålsenlig samverkan ger upphov till spännande förnyelse och innovationer i arbetet för en sammanhållen stad. Programmet måste vara långsiktigt och kontinuiteten förstärkas.

Det är viktigt att sträva efter god balansgång mellan centralt formulerade krav och lokalt initierade idéer. Arbetssätt och aktiviteter får inte bli tillfälliga projekt som saknar uppföljning eller plan för implementering i ordinarie verksamhet. Boendediologerna är en metod som fått stor genomslagskraft. Erfarenheterna från dessa ska utvecklas vidare i programmet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

En skillnad med förslaget till program för en sammanhållen stad 2015-2020 jämfört med exempelvis Vision Söderort är en tydlig fokusering på att skapa social hållbarhet i områdena. En annan skillnad är att arbetet som bedrivs inom visionerna till stor del förväntas integreras i den ordinarie verksamheten. Det är mycket positivt och glädjande att Farstaområdet finns med i den fortsatta satsningen på ytterstaden, med det extra stöd det innebär för nämnd och förvaltning.

Förvaltningen delar uppfattningen att fysisk stadsutveckling bör utgöra motorn i ytterstadens utvecklingsarbete. För att ytterstaden ska utvecklas och bli mer attraktiv är bostadsbyggande och upprustning av befintliga bostadsområden nödvändigt. Det främjar även det lokala arbetet med social hållbarhet.

Satsningar finansierade med ytterstadsmedel – feriearbeten, sociala insatsgrupper, uppsökande arbete med ungdomar med mera – har varit lyckosamma och fallit väl ut. I förslaget görs bedömningen att flera av satsningarna bör kunna integreras i ordinarie verksamhet. Förvaltningen ser det dock som mycket svårt att rymma feriearbeten och utvecklingsinsatser som gäller till exempel förebyggande arbete för barn och ungdom inom ordinarie budget.

Det lokala arbetet

Det lokala arbetet med social hållbarhet föreslås ledas av stadsdelsnämnderna i samverkan med bostadsbolagens styrelser, vilket är praktiskt då vi är verksamma lokalt. I stadsdelsområdet finns både Familjebostäder och Stockholmshem med stora bostadsbestånd. Förvaltningen har ett gott samarbete med Stockholmshem sedan flera år. Bland samarbetsprojekten finns Hållbara Hökarängen som givit goda resultat. Samarbete finns också med Familjebostäder men det kan utvecklas och struktureras ytterligare.

En analys utifrån socialt riskindex ska göras gemensamt av stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelserna. Analysen ska vara underlag till en handlingsplan med målsättningar fram till år 2020. Hur omfattande analysen ska vara och vad den ska inbegripa är svårt att veta i nuläget. Det är viktigt att anvisningar tas fram snarast för att ett genomförande ska vara möjligt under våren 2015.

Förvaltningen är förvånad över att Farsta strand pekats ut som den stadsdel som har högst andel anmäld skadegörelse av samtliga stadsdelar i ytterstadsvisionen. Det framgår inte klart om det är till polisen skadegörelsen är anmäld. Förvaltningen känner inte igen den bilden av stadsdelen.

I förslaget talas om dokumenterad planering för brottsförebyggande arbete och om stadsdelsnämndernas samverkansavtal med polisen. Farsta lokala brottsförebyggande råd har inget formellt samverkansavtal med polisen men väl en aktivitetsplan som det brottsförebyggande arbetet utgår ifrån. Vi tolkar det som att samverkansavtal är ett förslag för arbetet med social hållbarhet. Det är oklart om innehållet i avtalet ska vara något annat än befintlig aktivitetsplan.

Integrering i ILS

Programmet föreslås integreras i stadens interna styrsystem, ILS. Förvaltningen anser att det ger struktur och främjar utvecklingsarbetet med ytterstaden.

Förslaget innehåller sju mål och fjorton delmål.

Stadsdelsnämnderna står som huvudansvariga för två av målen:

- Fler medborgare inom programmets områden är nöjda med servicefunktioner.
- Andelen personer beroende av ekonomiskt bistånd inom programmets område i förhållande till befolkningen ska minska.

Stadsdelsnämnderna föreslås delansvariga för ytterligare ett antal delmål, som exempelvis att förstärka arbetet med språkutveckling i förskolan. Förvaltningen har inga invändningar mot den ordningen.

Finansiering

För programperioden föreslås att 150 miljoner kronor ska disponeras för projekt och aktiviteter. Medlen ska användas för projekt som är beslutade i handlingsplanen för lokalt arbete för social hållbarhet.

Farsta stadsdelsnämnd har en hälso- och idrottsprofil enligt beslut i kommunfullmäktige 2011. Den inventering som gjorts om sociala risker visar att stadsdelen Farsta har de största hälso-riskerna. Sedan tidigare har förvaltningen goda erfarenheter av samverkan med lokala idrottsföreningar som en metod för att öka den sociala hållbarheten. Ett exempel är ett nyligen avslutat

projekt där unga personer har utbildats till idrottsledare. Chansen till utbildning har även stärkt deras möjligheter att få ett arbete.

Förvaltningen utgår ifrån att idrottssatsningar kan ses som projekt inom området lokal social hållbarhet och att det ska vara möjligt att ansöka om medel för den typen av aktiviteter.

Det nuvarande sättet att ansöka om medel som innebär att alla ansökningar måste tas upp i den lokala nämnden innan de går vidare till kommunstyrelsen fungerar bra. Det finns inga skäl att förändra det tillvägagångssättet. Det är också bra att stadsledningskontoret fortsätter att ha ansvaret för samordning av visionsarbetet.

Boendedialogerna har varit ett utmärkt sätt att engagera medborgarna i ett bostadsområde. Det har också bidragit till en samverkan mellan förvaltningen, andra fackförvaltningar och inte minst bostadsbolagen. Svårigheter uppstår vid exempelvis organisationsförändringar då det är lätt att kontaktnätet förändras och kontinuiteten bryts.

Förvaltningen instämmer i behovet av att visionsarbetet är långsiktigt. Det är viktigt med samverkan mellan olika aktörer och att lokala initiativ tas tillvara. Det gäller att komma ifrån att projekt blir tillfälliga utan fortsättning i ordinarie verksamhet. Varje projekt eller aktivitet måste ha en uppföljning.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till program för en sammanhållen stad 2015-2020